

MYNÄMÄKI, TURSUNPERÄ, FRANTTILANNUMMI

Rautakautisen kalmiston kaivaus.
Anja Sarvas - Seija Sarkki 1973.

Mynämäki, Tursunperä, Franttilannummi

Rautakautinen kalmisto

Rek. n:o 8²

Maanomistaja: Maanviljelijä Eero Helin, os. Tursunperä 23100

Mynämäki

Peruskartta n:o 1044 05 1:20000 Mietoinen painettu 1968.

Kaivausalueen koordinaatit: x= 6729 72

y= 554 42

z= 154

Paikalta ovat löydökset: KM 19233:1-231.

Aikaisemmat löydökset: KM 5269:1-25, 7962:1-86, 8373:8-26, 8801:20-45, 8806:1-7, 8911:1-181, 9211:1-2, 9368:4-5, 9516:1-11, 9733, 9750:1-115, 10065:1-5, 14608, 16942.

Aikaisemmat tutkimukset: C. A. Nordmanin kaivaus 1921, H. Salmon kaivaus 1927-28, N. Cleven kaivaus 1933, Anna-Liisa Hirviluodon ja Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilanderin tarkastus 1972.

Liitteet 1-9 ovat kertomukseen liittyviä karttoja.

Liitteet 10-16 ovat kuvatauluja, joissa on valokuvat negatiiveista ff. 40273-40352.

Diapositiivit on luetteloitu numeroilla 569-580.

Maanviljelijä Eero Helin oli jo useamman vuoden ajan pyytännyt Franttilan tilan maalla sijaitsevan kalmiston jäänkösten tutkimista, koska alue rauhoitettuna esti häntä toteuttamasta kalmistoalueen vieressä sijaitsevan puimalarakennuksen laajentamista. Keväällä 1973 saatiin lisäbudjetissa kaivaukseen tarvittavat varat, ja tutkimus paikalla suoritettiin 8.8.-22.8.1973.

Franttilannummen rautakautinen kalmisto sijaitsee Helinin piha-alueella, aivan Junttilan rajalla olevalla sorakielekkeellä, Mynämäki-Mietoinen tien pohjoispuolella (liite 1), Turku-Mynämäki tien risteyk-

sestä noin 200 m etelälounaaseen. Mynämäen kirkolta on paikalle matkaa noin $\frac{1}{2}$ km linnuntietä eteläkaakkoon. Franttilannummen kalmistosta tutkittiin kesällä 1973 sen kyseisellä sorakielekkeellä oleva osuus, yhteensä noin 140 m². Tutkimatta kalmista^{os+} jäi vielä Helinin kellarin ympärillä sijaitseva muki, jonka Helin ilmoitti haluavansa säilyttää.

Kaivausalue, joka alkoi heti kielekkeen itäreunasta, paalutettiin melkein Junttilan rajaa myöten 2x2 m ruutuihin (liitteet 1 ja 2). Kiin-
topisteeksi valittiin Junttilan rajan takana oleva melko tasainen maa-
kivi. Sen lukema oli 154.

Aluksi poistettiin turve kielekkeen itäreunasta noin 2 m levyisel-
tä kaistalta, lisäksi poikkiojat alueen eteläreunaan ja alueen keskelle
suunnilleen itä-länsisuunnassa (liite 3).

Ensimmäisessä kaivauskerroksessa (liite 3) maa oli suurimmaksi
osaksi puhdasta peltomultaa ja soraa, mutta ruutujen J-K 9-10, J-K 12-
13 rajalla oli nokimaaläiskiiä. Noensekaista maata oli ruuturivin J-K
9-15 itälaidassa, myös ruudussa K 16 oli pieni läiskä noensekaista maa-
ta. Ruuduissa J-K 11-13 oli runsaasti kiveystä, varsinkin ruuduissa J-K
12. Helinin kertoman mukaan suurin osa näistä kivistä oli todennäköises-
ti peräisin paikalla aiemmin sijainneen ladon sillasta (liite 3, kuvat
12-16).

Myös toisessa kerroksessa maa oli suurimmaksi osaksi peltomultaa
ja soraa (liite 4). Kiveys väheni huomattavasti ja keskittyi nyt vielä
enemmän ruutuihin J-K 11-13, ilmeisesti osaksi vielä jo edellä mainittua
kivisiltaa (liite 4, kuvat 9, 17-19, 21-30). Pienet kivet tällä alueella
muodostivat kaksi melko tiivistä rykelmää (liite 4, kuvat 25-26). Ensim-
mäisessä kerroksessa näkyneet nokimaaläntit vaihtuivat noensekaiseksi
maaksi ja ne rajoittuivat edellä mainittujen kivirykelmien ympärille.
Lisäksi noensekaista maata oli ruutujen J-K 9-10 eteläreunassa, samoilla
kohdoin esiintyi myös pieniä hiililäiskiiä. Ruudusta J 10, sen etelälaidas-
ta tuli esiin aivan maatonut luuläntti myös ruutujen K 10 ja J 10 rajal-
ta, niiden pohjoisreunasta löytyi maatonutta luuta.

Kolmannessa kerroksessa kaivaus rajoittui ainoastaan ruutuihin J-K 9-13, koska maa muissa ruuduissa vaikutti koskemattomalta kahden kaivauskerroksen jälkeen. Maa tässäkin kerroksessa oli suurimmaksi osaksi puhdasta soraa (liite 5). Ruudut J-K 9-10 olivat lähes kokonaan noensekaista maata. Ruutujen J-K 12-13 rajalla oli soikeahko nokimaaläiskä, jossa oli myös pientä kiveystä, tumma maa jatkui noensekaisena suikaleena ruudun K 13 länsikulmaan. Kiveyksen koillislaidasta löytyi maantunteita luunmuruja. Ruudussa K 11 oli noin $2 \times \frac{1}{2}$ m soikeahko nokimaaläiskä, jossa oli lähes itä-länsisuuntainen kiveys (liite 5, kuvat 31-33). Tästä kiveyksestä löytyi neljä sydämenmuotoista helaa (19233:222) ja pieni pronssivartaan katkelma (19233:223). Ruudun itäkaakkoiskulmasta, kivien alta tuli esiin aivan hienoksi maatonutta luuta samoin kiveyksen keskikohdalta. Kivilatomuksen eteläkaakkoislaidassa oli pitkänomainen kapea, ruosteenruskea juova. Tässä on todennäköisesti kysymys ruumishautauksesta. Ruumishaudan olemassaoloon viittaa myös seikka, että helojen takaosassa on säilynyt kankaan ja nahan jäänteitä.

Neljännessä kaivauskerroksessa (liite 6) maa muuttui yhä enemmän pelkäksi soraksi. Ruudun K 13 kiveys ja nokimaa häipyi heti, samoin hävisi nokinen maa ruudun K 11 haudan kohdalta. Kiveystä tässä kohdassa oli enää vain oletetun haudan itä- ja länsipäässä. Sora oli ruskeampaa kuin ympäröivällä alueella, ja hauta erottui edelleen tummana, pitkänomaisena kuviona (kuva 34). Itäpään kivien vierestä löytyi vielä yksi edellämainittujen helojen kaltainen hela (19233:222). Ruudun K 9 länsireunasta ilmestyi näkyviin nokimaaläiskä, joka näytti jatkuvan ruudun L 9 puolelle. Sen vuoksi ruudusta L 9 poistettiin edellisissä tasoissa kaivamatta jätetty peltomulta. Sen alta tuli esiin lähes ruudun M 9 reunaan ulottuva nokinen alue ja kiveystä. Kiveyksen välistä löytyi jonkin verran maatonutta luuta.

Viides kaivauskerros alettiin ruuduista K-L 9, joissa nokinen maa jatkui kuitenkin huomattavasti pienemmällä alueella kuin edellisessä kerroksessa ja kiveys hävisi suurimmaksi osaksi. Ainoastaan nokiläntin

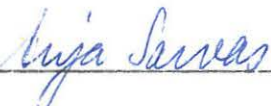
länsireunassa oli pieni kivirykelmä. Sen länsisivulta löytyi maatuneita ihmisen päähallon luita (liitteet 7 ja 8). Tarkistuksen vuoksi poistettiin ruutujen J-L 10-12 kohdalta soraa lapioilla. Tämän tarkistuksen tuloksena löytyi ruutujen K-L 12 rajalta noin 50x40 cm:n kokoinen, soikeahko alue, joka oli aivan täynnä pieniä, palaneita luunsiruja. Niitä oli noin 6 cm:n vahvuudelta. Ruudun K 11 tumma alue häipyi kokonaan tässä kaivauskerroksessa.

Kuudes ja seitsemäs kaivauskernos rajoittui kahteen koekuoppaan, jotka tehtiin ruutujen J-K 11-12 ja K-L 11 rajalle sekä alueelle ruuduissa K-L 9 (liitteet 8 ja 9). Tulos koekuopissa oli negatiivinen, mutta ruuduissa K-L 9 tuli näkyviin lähes 3 m pitkä ja 1 m leveä, melkein suorakaiteen muotoinen, tumma, mullansekainen sora-alue, joka sijaitsi länsilounas-itäkoillissuunnassa. Se pieneni vähitellen noin 2 m:n pituiseksi, leveys pysyi suunnilleen samana, muoto tuli selvemmäksi. Sen itäpäässä oli aivan nokinen, melko suuri läiskä. Samassa päässä oli myös kivirykelmä. Kiviä esiintyi jonkinverran koko tummalla alueella. Maatunutta luuta löytyi varsinkin itäpäästä, mutta pienehköjä länttejä myös alueen keskiosasta (liite 8, kuvat 36-37). Aluetta tutkittiin vajaan 10 cm:n vahvaisina kerroksina. Kiveys hävisi muualta paitsi itäpäästä. Edelleen löytyi maatunutta luuta. Nyt ilmestyi näkyviin myös maatunutta puuta tumman alueen kaakkoiskulmasta (liite 8, kuvat 38-41). Seuraavassa kaivausvaiheessa tumma alue pieneni jo huomattavasti, mutta itäpäässä kiveys jatkui edelleen, ja siitä löytyi edelleen maatuneita luunpaloja (liite 8, kuvat 42-45). Seuraavassa kaivausvaiheessa kiveys loppui, mutta tumma alue erottui vielä selvästi, ja suunnilleen sen keskikohdalta löytyi pieni rautaveitsi (19233:226) ja alueen pohjoisreunasta tuli esiin huomattavan selvä maatunut luuläiskä ja puun jäänteitä (liite 8, kuvat 46-47). Tämän jälkeen löydöt loppuivat, ja tumma maa hävisi. Tässä oli aivan ilmeisesti kysymys toisesta tutkitulla alueella sijainneesta ruumishaudasta.

Muita löydöksiä kaivausalueelta paljastui melko runsaasti: jonkin-

verran pronssiesineiden katkelmia, helmiä, niittejä, nauvoja, keramiikkaa (myös koristeltuja paloja ja reunapaloja), savitiivistettä, palanutta ja maatunutta luuta sekä runsaasti rautakuonaa. Tutkitulla alueella oli selvästi havaittavissa kalmiston jätteitä, jotka kuitenkin rajoituivat kyseisen alueen itä- ja eteläreunaan. Paikalla voitiin todeta sekä polttokenttäkalmistoa että ruumishautauksia. Polttokenttäkalmiston jäännökset olivat heti turpeen alla, ja palanut kerros oli ohut, kun sen sijaan ruumishaudat sijaitsivat puhtaassa sorassa huomattavasti maanpinnan alapuolella.

Helsingissä 24.01.1974

_____
Anja Sarvas

_____
Seija Sarkki

LIITE 1

MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ

FRANTTILANNUMMI

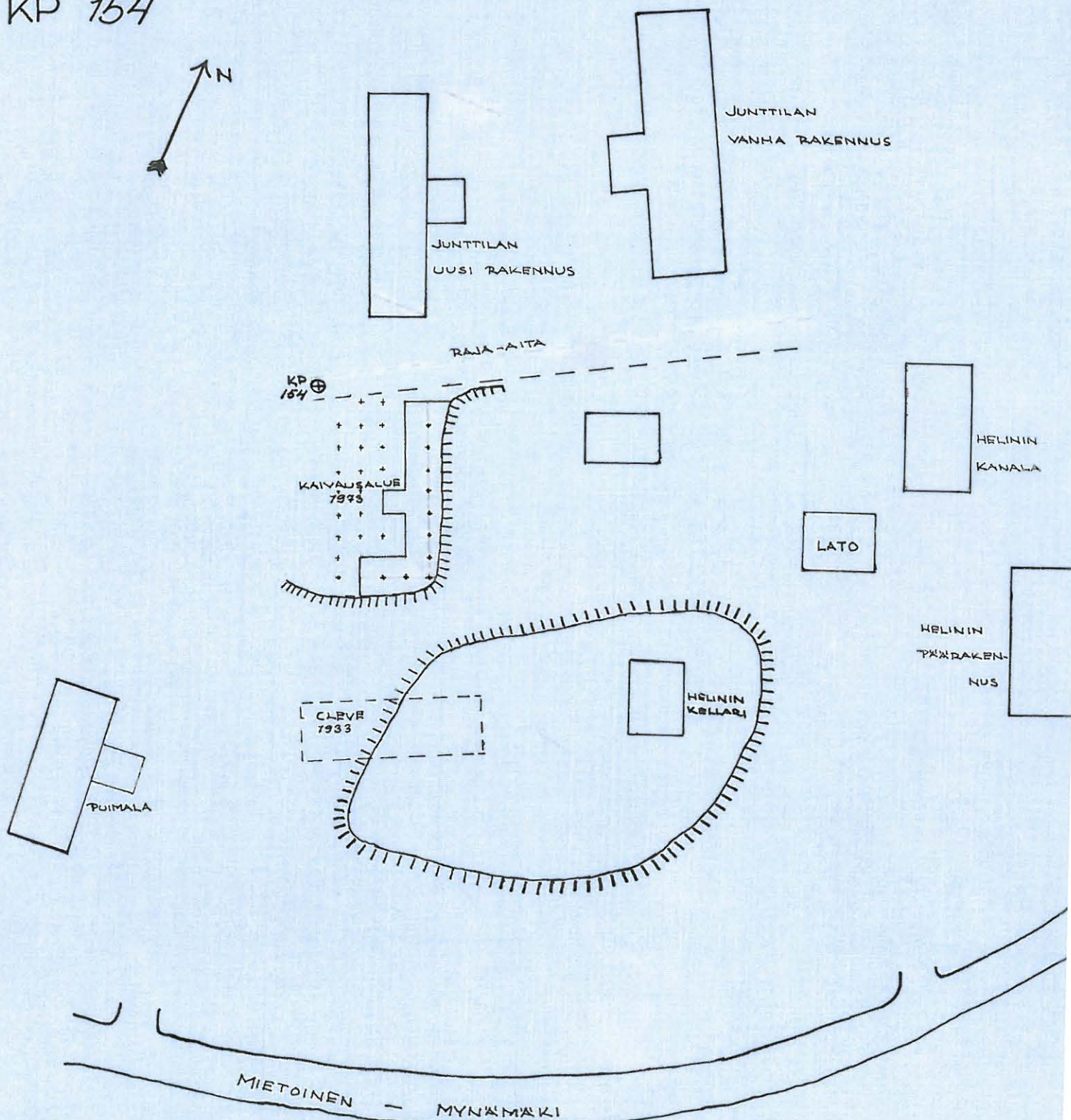
YLEISKARTTA

ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI

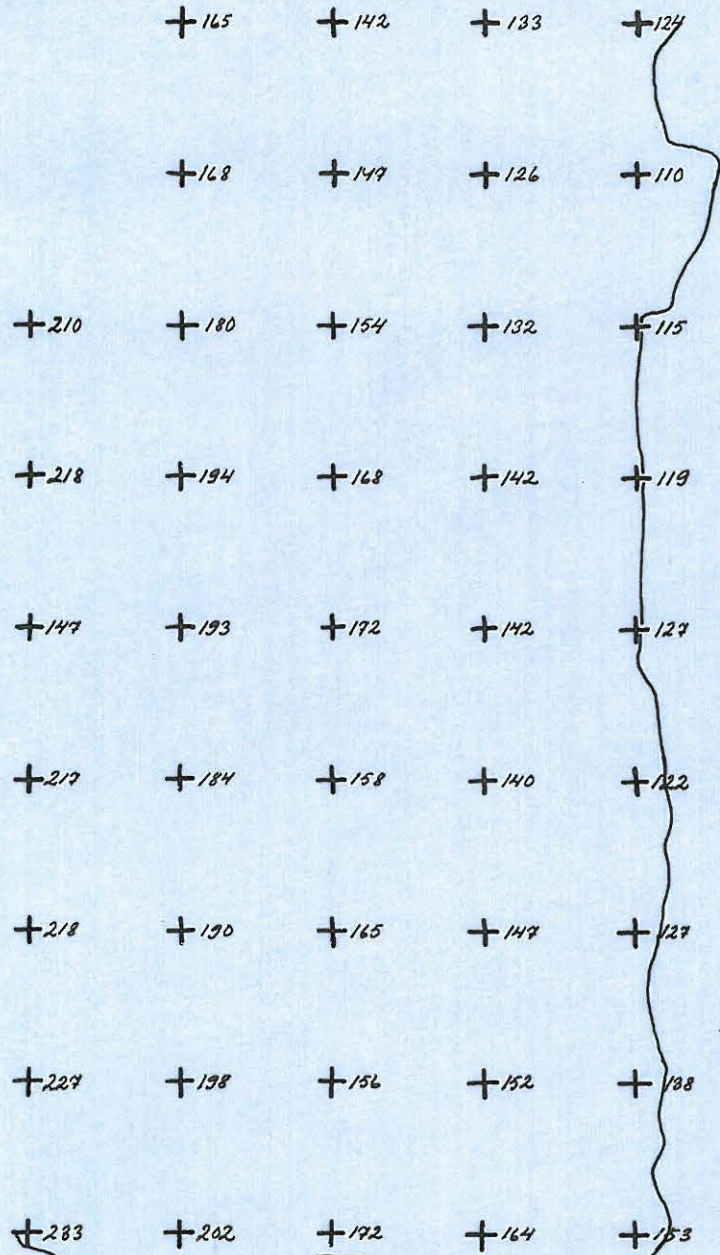
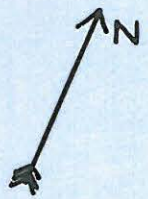
1973

MK 1:500

KP 154

LIITE 2
 MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ
 FRANTTILANNUMMI
 PINTAVAAKITUS
 ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI
 1973
 MK 1:100
 KP 154

17
 161
 115
 14
 13
 12
 11
 10
 9

KUMPAREEN ALAREUNAN RAJA

N M L K J

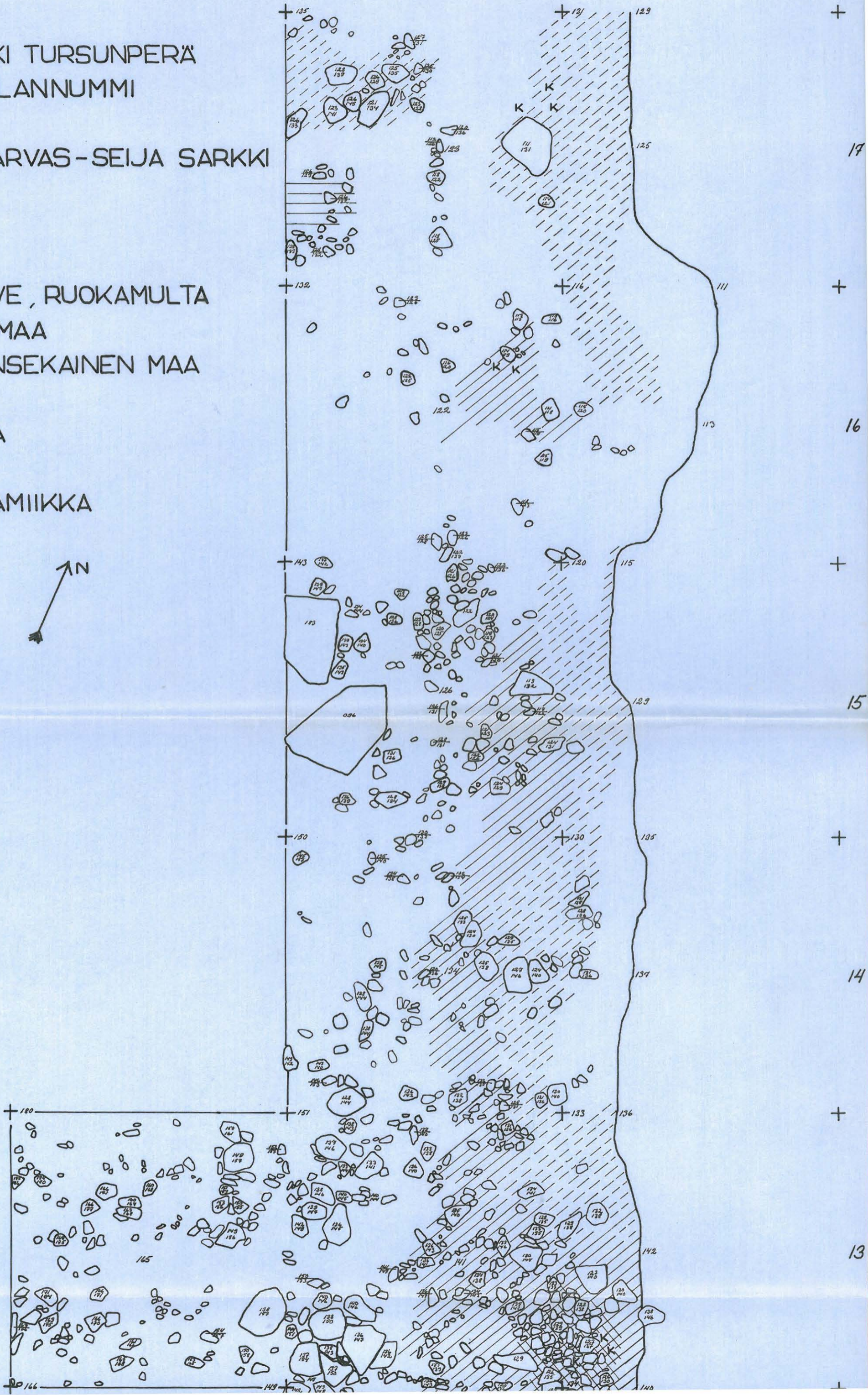

LIITE 3
 MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ
 FRANTTILANNUMMI
 TASO I
 ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI
 1973

MK 1:25

KP 154

- TURVE, RUOKAMULTA
- NOKIMAA
- NOENSEKAINEN MAA
- SAVI
- SORA
- KIVI
- KERAMIikka

LIITE 4
 MYNÄMÄKI TURSUINPERÄ
 FRANTTILANNUMMI
 TASO II
 ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI
 1973

MK 1:25

KP 154

☐ TURVE, RUOKAMULTA

▨ NOENSEKAINEN MAA

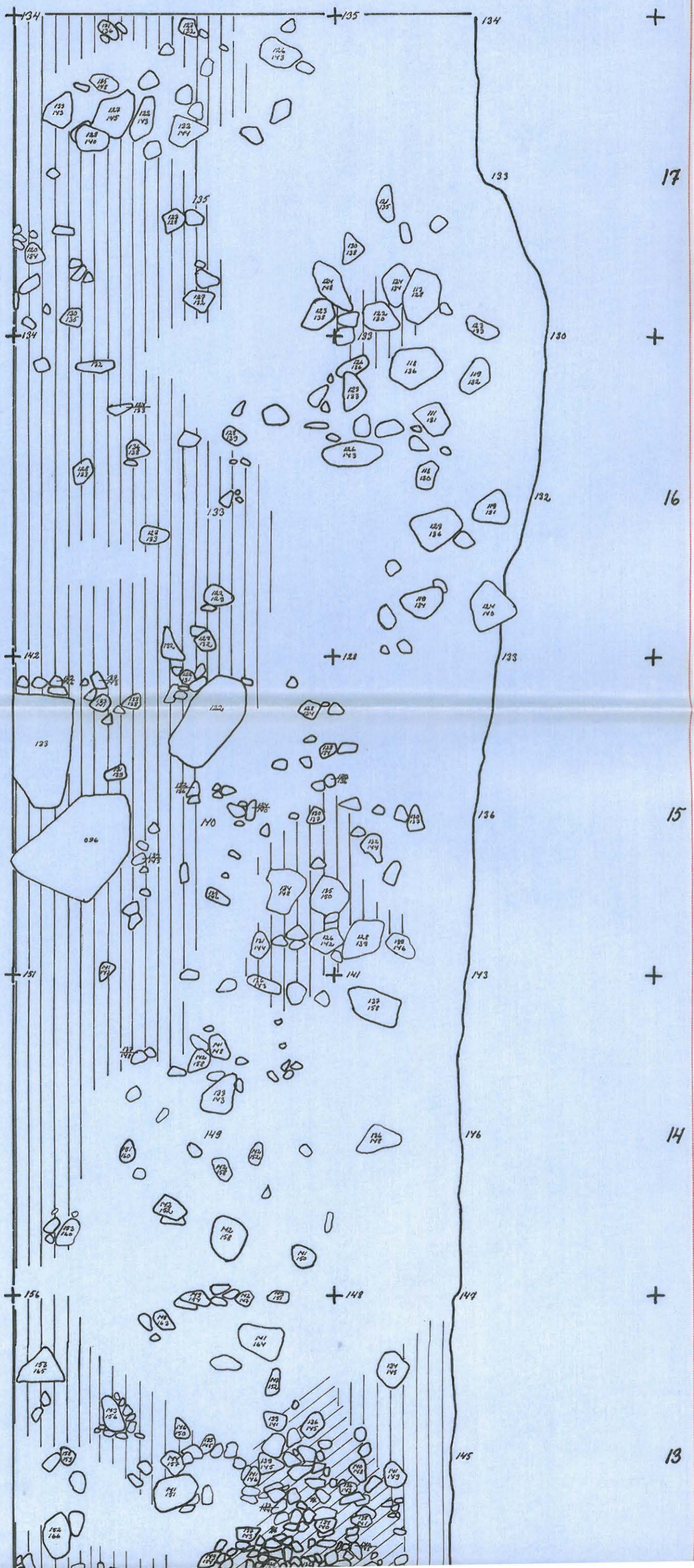
☼ HIILI

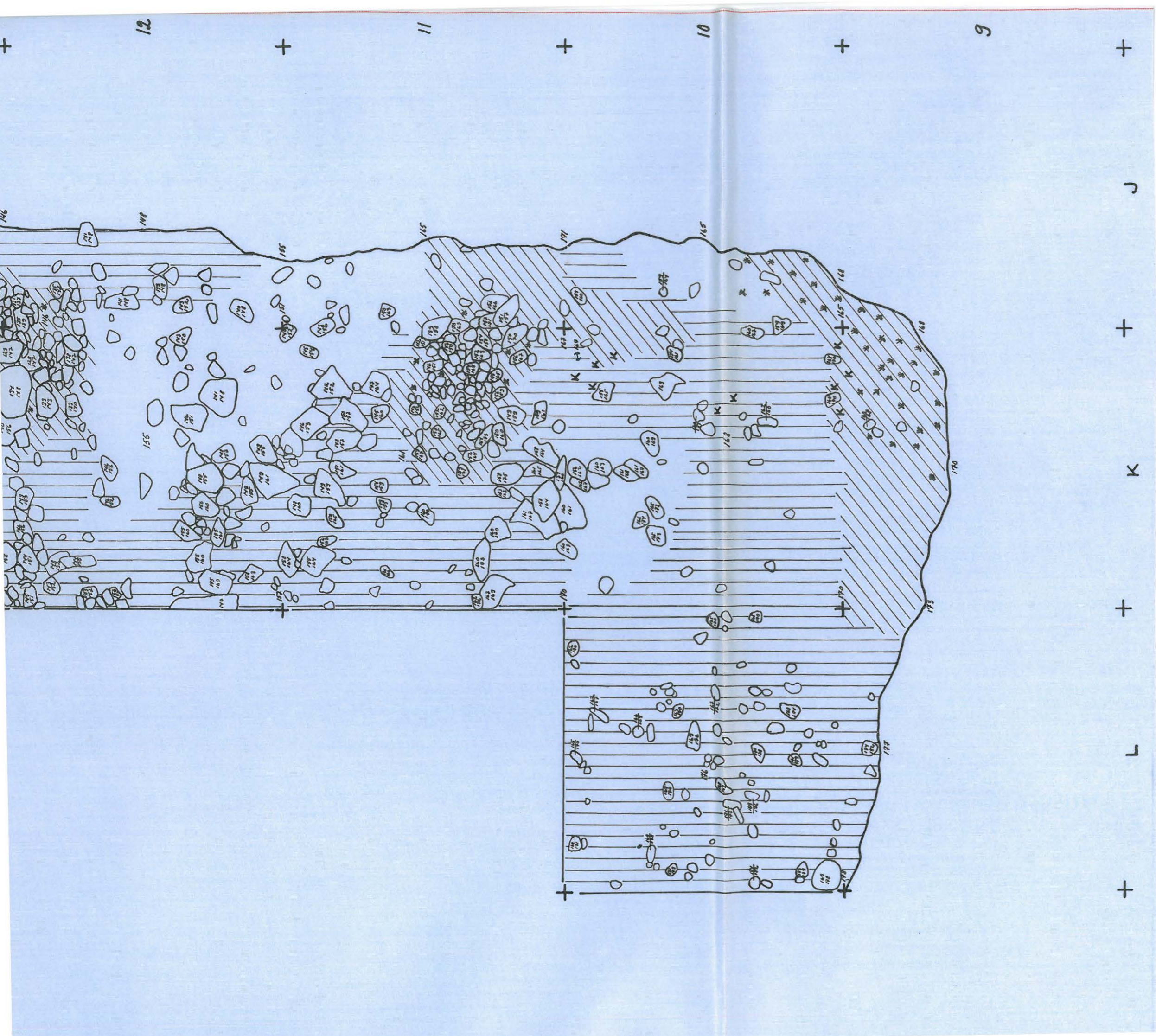
□ SORA

KK KERAMIikka

○ KIVI

■ RAUTA

LIITE 5
 MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ
 FRANTTILANNUMMI
 TASO III
 ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI
 1973

MK 1:25

KP 154

□ SORA

▨ NOKIMAA

▧ NOENSEKAINEN MAA

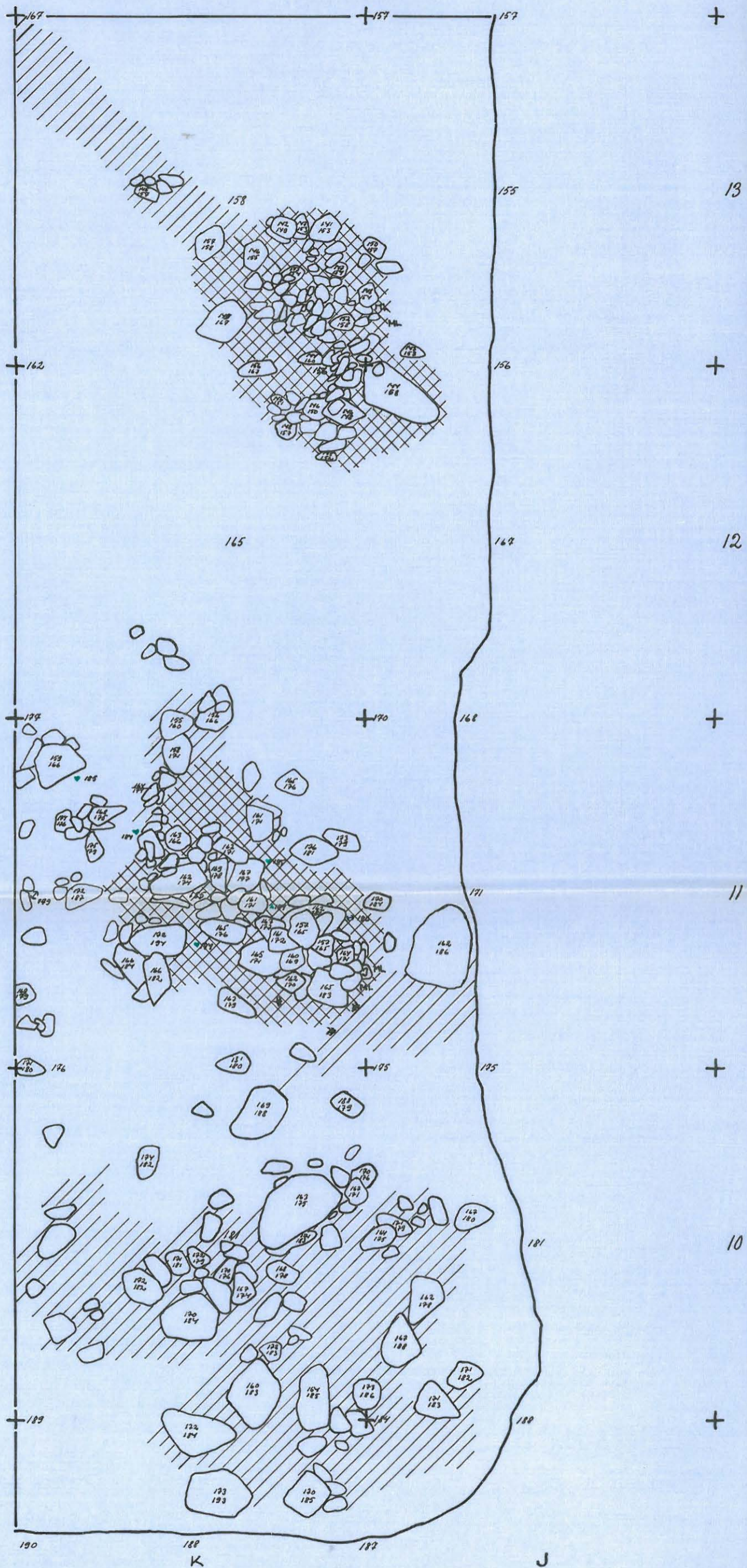
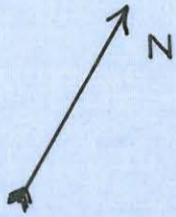
☼ HIILI

○ KIVI

■ PRONSSI

■ RAUTA

ML MAATUNUT
 LUU

HE 6
YNÄMÄKI TURSUNPERÄ
RANTTILANNUMMI
ASO IV
NJA SARVAS-SEIJA SARKKI

973

SK 1:25

OP 154

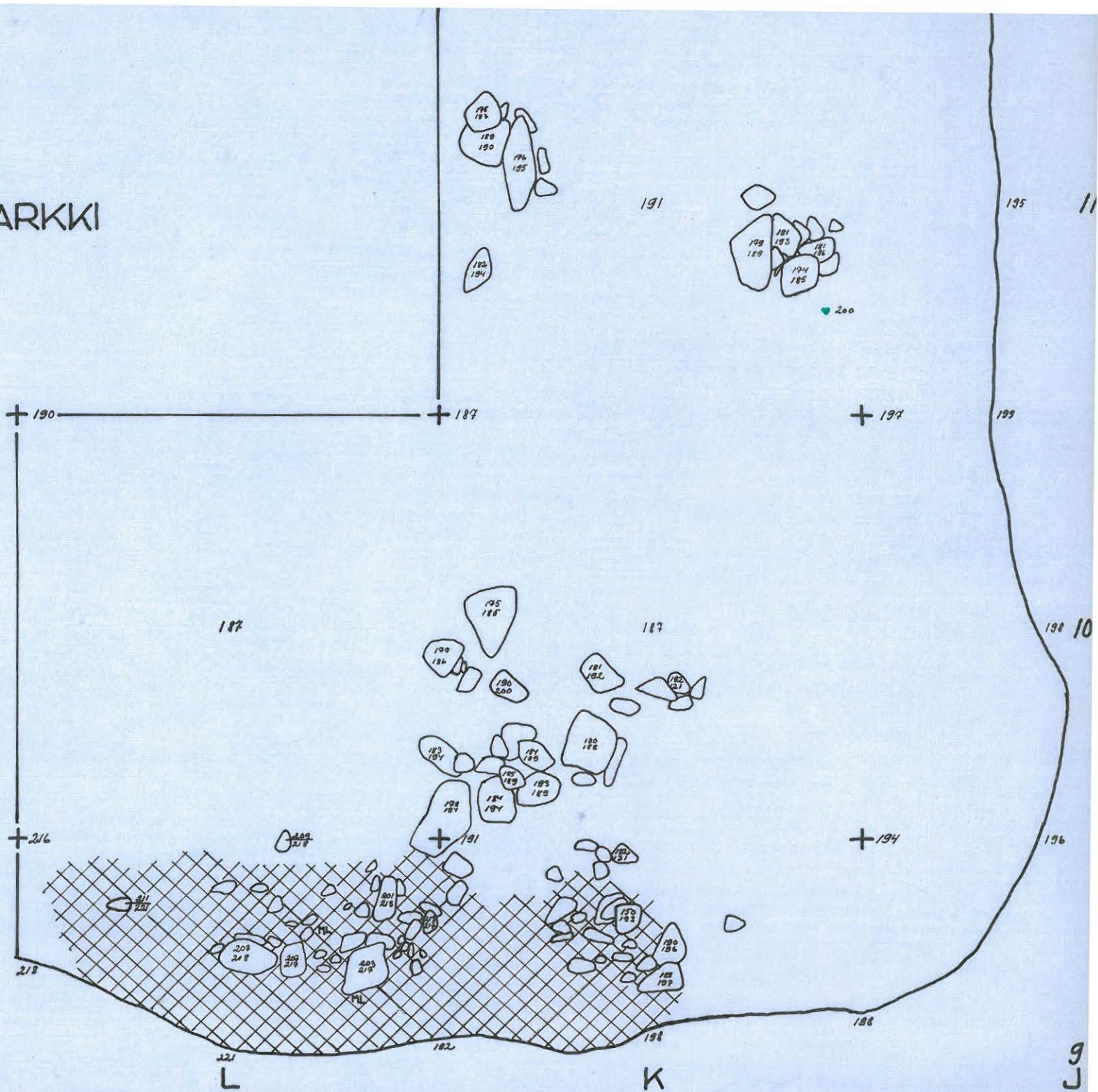
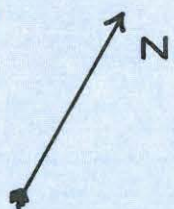
□ SORA

▨ NOKIMAA

ML MAATUNUT LUU

○ KIVI

■ PRONSSI

LIITE 7

MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ

FRANTTILANNUMMI

TASO V

ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI

1973

MK 1:25

KP 154

□ SORA

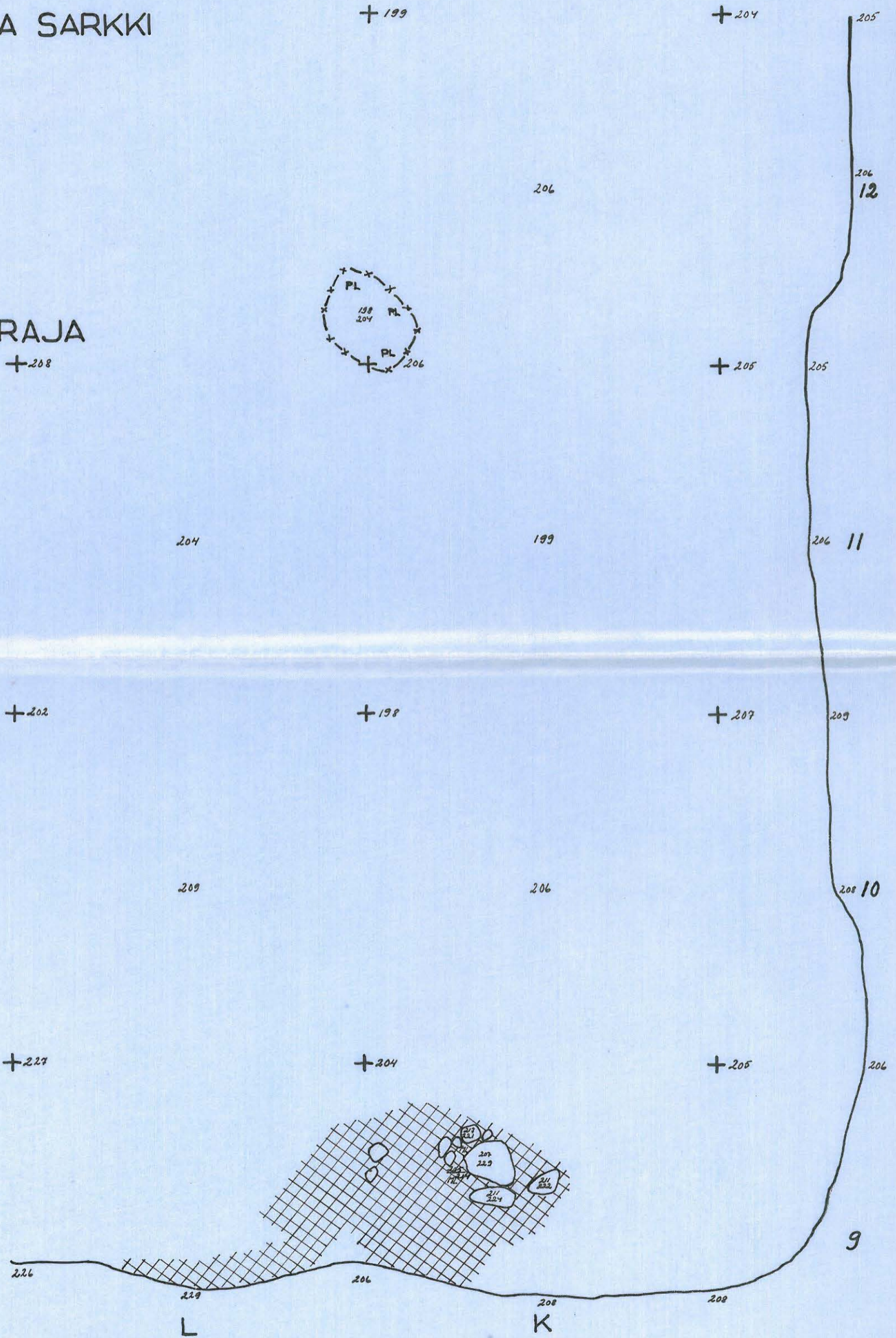
▨ NOKIMAA

ML ML MAATUNUT LUU

-x-x LUUESIINTYMÄN RAJA

○ KIVI

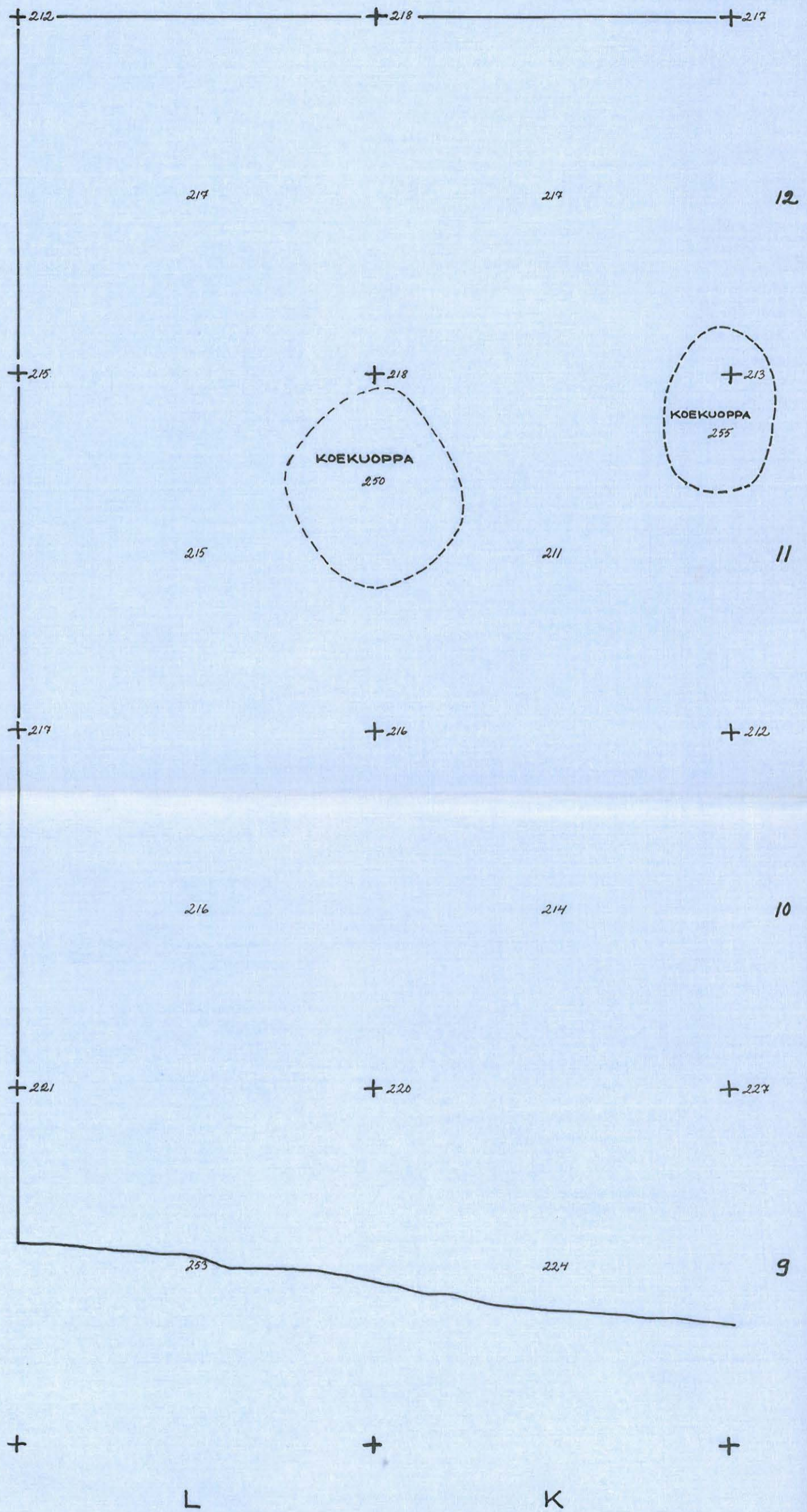
PL PL PALANUT LUU

LIITE 9
MYNÄMÄKI TURSUNPERÄ
FRANTTILANNUMMI
POHJAVAAKITUS
ANJA SARVAS-SEIJA SARKKI
1973
MK 1:25
KP 154

MYNÄMÄKI FRANTTILANNUMMI

FF. 40273-40275

KUVA 1 FRANTTILANNUMMEN RAUTAKAUTISTA KALMISTOALUETTA KUVATTUNA ETELÄSTÄ. KESKELLÄ NÄKYVÄLLÄ HIEKKAKIELEKKEELLÄ ON KAIVAUS PARHAILLAAN KÄYNNISSÄ.

FF. 40276-40277

KUVA 2 FRANTTILANNUMMEA NÄHTYNÄ ETELÄKAAKOSTA.

FF. 40278-40280

KUVA 3 KESKELLÄ KOHOAVASSA KALMISTON OSASSA ON TEHTY TUTKIMUKSIA, MUTTA SUURI OSA ALUETTA ON VIELÄ KAIVAMATONTA KALMISTOA. KUVA ETELÄKAAKOSTA.

FF. 40281-40282
 KUVA 4 VUODEN 1993 KAIVAUSSALUE KUVATTUNA IDÄSTÄ.

FF. 40283-40284
 KUVA 5 FRANTTILANNUMMEN POLTTOKENTTÄKÄLMISTÖN RIPPITÄ TUTKI-
 TAAN, KUVA ITÄKÄÄLÖSTÄ.

FF 40285-40286
 KUVA 6 KAIVAUSSALUE RAJOITETTIIN ALUKSI HIEKKAKIELEKKEEN ITÄREUNAAAN.
 KUVA PÖNJOISLUOTEESTA.

MYNÄMÄKI FRANTTILANUMMI

F 40287

KUVA 7 KESÄN 1973 KAIVAUSALUE
PAALUTETTUNA FRANTTILANUMMESSA.
KUVA POHJOISESTA

F 40288

KUVA 8 KAIVAUSALUEELLA ALOITETTU
TURPEENPOISTO. KUVA LUOTEESTA.

FF. 40289-40291

KUVA 9 KAIVAUSSALVEEN TOISTA KERROSTA KAIVETAAN. KESKELLÄ NÄKYVÄT SUURET KIVET OVAT PAIKALLA SIJAINNEEN LADON SILLASTA. KUVA ETELÄSTÄ.

FF. 40292-40293

KUVA 10 ETUALALLA RUUTU L 13 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

F 40294

KUVA 11 OSA RUUDUISTA K 9-10 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. RUUTUJEN RAJALLA PIENI TUMMA MAALAIKKI. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

MYNÄMÄKI FRANTTILANNUMMI

F 40295

KUVAT 12-13 RUUDUT J-K 11 JA OSA RUUDUISTA J-K 10 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. ISOT LAAKEAT KIVET OVAT PAIKALLA SIJAINNEEN LADON SILLASTA, OIKEANPUOLEISESTA LAIDASTA RUUTUJEN RAJALTA LÖYTYI KERAMIKKAA. KUVAT ETELÄKAAKOSTA.

F 40296

KUVAT 14-15 OSA RUUDUISTA J-K 12-13 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. VASEMMASSA LAIDASSA NÄKYVÄ KIVEYS AIVAN NOKINEN, SIITÄ LÖYTYI KERAMIKKAA. KUVAT POHJOISLUOTTEESTA.

F 40297

KUVAT 14-15 OSA RUUDUISTA J-K 12-13 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. VASEMMASSA LAIDASSA NÄKYVÄ KIVEYS AIVAN NOKINEN, SIITÄ LÖYTYI KERAMIKKAA. KUVAT POHJOISLUOTTEESTA.

F 40298

KUVAT 14-15 OSA RUUDUISTA J-K 12-13 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. VASEMMASSA LAIDASSA NÄKYVÄ KIVEYS AIVAN NOKINEN, SIITÄ LÖYTYI KERAMIKKAA. KUVAT POHJOISLUOTTEESTA.

F 40299
 KUVA 16 KAIVAUSALUETTA ENSIMMAISESSÄ
 TASOSSA. ETUALALLA OSA RUUDUSTA K 15 JA
 RUUDUT J-K 14. KUVA PÖHJOISLUOTEESTA.

F 40300
 KUVA 17 ETUALALLA OSA RUUDUISTA K 11-12
 TOISESSA TASOSSA. LAAKEITTEN KIVIEN VÄLISTÄ
 LÖYTYI KERAMIKKAA. KUVA ETELÄKAAKOSTA.

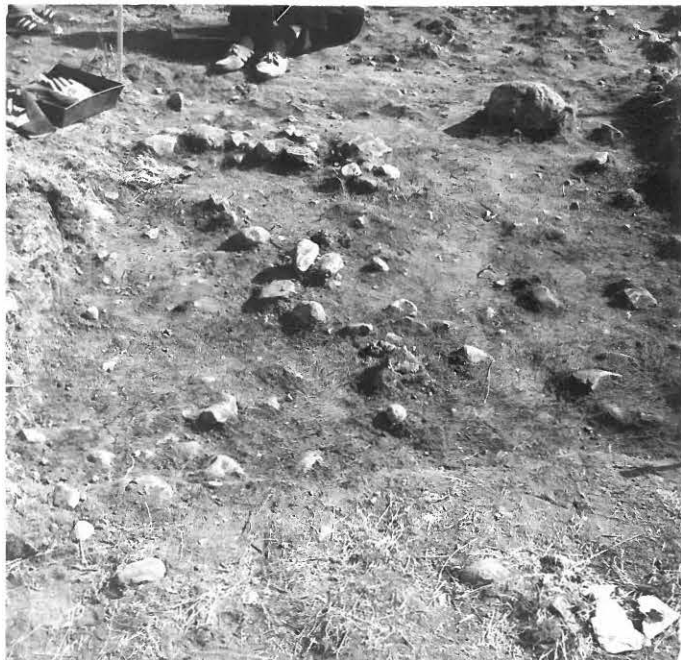

F 40301
 KUVA 18 RUUDUN K 12 PENKEREEN PUOLEINEN REU-
 NA. KUVA LOUNAASTA.

F 40302
 KUVA 19 ETUALALLA RÖUTU J-K 15 TOISESSA
 TASOSSA. KUVA ETELÄKAAKOSTA.

MYNÄMÄKI FRANTTILANNUMMI

F 40303

KUVA 20 RUUTU L13 ENSIMMÄISESSÄ TASOSSA. KUVA LÄNSILOUNAASTA.

F 40304

KUVA 21 LÄNNENPUOLEINEN OSA RUUDUISTA K 16-17 TOISESSA TASOSSA. KUVA ETELÄKAAKOSTA.

F 40305

KUVA 22 RUUDUT J-K 9-10 TOISESSA TASOSSA. VASEMMASSA YLÄNURKASSA SUUREHKO NOKIJA HIILILÄISKÄ, JOSTA LöYTYI RUNSAAST KERAAMIKKAA. KUVA PÖHJOISLUOTEESTA.

F 40306

KUVA 23 KIVEYSTÄ RUUTUJEN K 12-13 VÄLILLÄ.
KUVA LÄNSILOUNAASTA. TOINEN TASO.

F 40307

KUVA 24 EDELLISEN KUVAN YLÄREUNASSA NÄ-
KYVÄ KIVEYS KUVATTUNA ETELÄKAAKOSTA. TOI-
NEN TASO.

F 40308

KUVAT 25-26 RUUDUT J-K 11-12 TOISESSA TASOSSA.
SUURET LAAKEAT KIVET OVAT PAIKALLA SIJAIN-
NEEN LADON SILLASTA. KUVAT ETELÄKAAKOSTA.

F 40309

KUVAT 25-26 RUUDUT J-K 11-12 TOISESSA TASOSSA.
SUURET LAAKEAT KIVET OVAT PAIKALLA SIJAIN-
NEEN LADON SILLASTA. KUVAT ETELÄKAAKOSTA.

MYNÄMÄKI FRANTTILANNUMMI

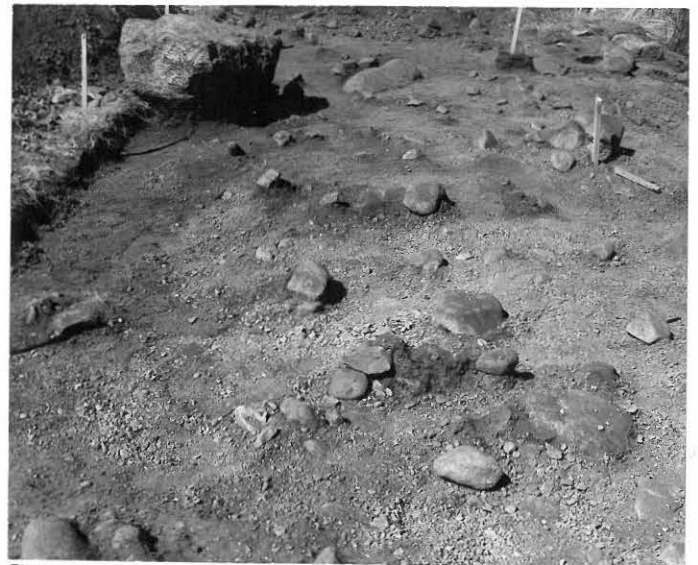
F 40310
 KUVA 27 OSA RUUDUISTA J-K 12-13 TOISESSA
 TASOSSA. KUVA POHJOISLUOTTEESTA.

F 40311
 KUVA 28 SAMAA KIVIKKOA KUIN EDELLISESSÄ KU-
 VASSA KUVATTUNA LÄNSILOUNAASTA. TOINEN TA-
 SO.

F 40312
 KUVA 29 EDELLISEN KUVAN VASEMMASSA YLÄREUNAS-
 SA NÄKYVÄ KIVIKKO KUVATTUNA ETELÄSTÄ. TOI-
 NEN TASO.

F 40313

KUVA 30 RUUDUT K 14-15 TOISESSA TASOSSA.
 KUVA ETELÄKAAKOSTA.

F 40314
 KUVA 31 KIVEYS RUUDUSSA K11, TAUSTALLA K9-10. ETUALALLA NÄKYVÄSTÄ KIVEYKSESTÄ LÖYTYI PIENI, SPIRAALILLE KIERTYNYT PRONSSIVARTAAAN KATKELMA, NELJÄ SYDÄMENMUOTOISTA PRONSSIHELAA SEKÄ MAATUNUTTA LUUTA. KUVA POHJOISLUOTEESTA.

F 40315
 KUVA 32. SAMA KIVEYS KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA LÄNNESTÄ. TASO KOLME.

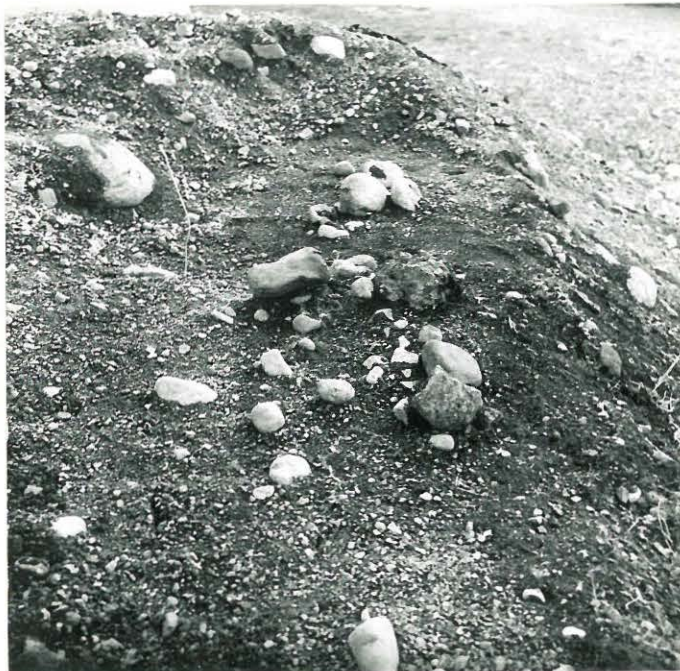
F 40316
 KUVA 33 EDELLISISSÄ KUVISSA NÄKYVÄN KIVEYKSEN ITRÄÄ. KUVASSA NÄKYY SELVÄSTI KIVIKON YMPÄRILLÄ JA ALLA OLEVAN TUMMAN ALUEEN RAJA. KUVA ETELÄSTÄ.

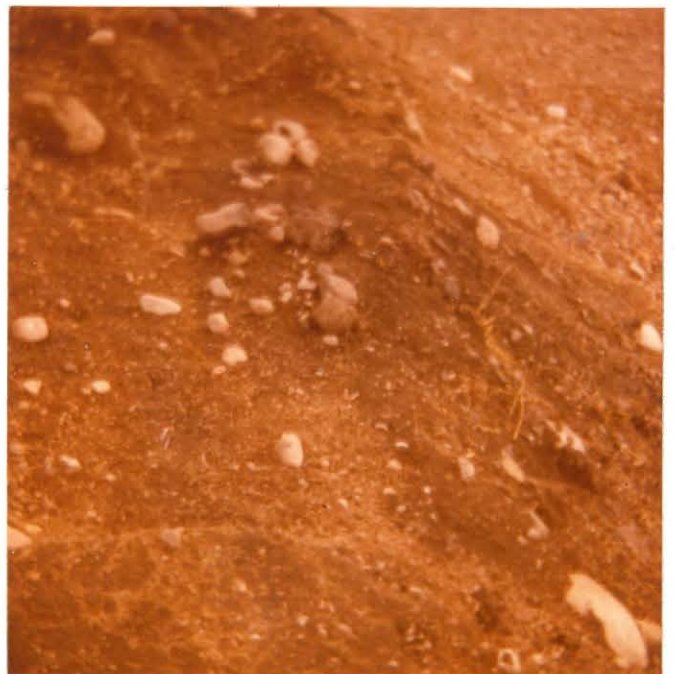
F. 40317 - 40318
 KUVA 34 SUURIN OSA KOLMESSA EDELLISESSÄ KUVASSA NÄKYVÄSTÄ KIVEYKSESTÄ POISTETTU. TUMMA ALUE NÄKYY EDELLEEN SELVÄSTI. TÄS-
 TÄ LÖYTYI YLIÄ YKSI EDELLISTEN KALTAINEN PRONSSIHELA. KUVA LÄNNESTÄ.

F 40319
 KUVA 35 RUUTUJEN K 9-10 LÄNSIREUNASSA OLEVA KIVEYS. MAATASSÄ KOHDIN AIVAN NOKISTA. OIKEASTA YLÄNURKASTA NUOLEN OSOITAMASTA KOHDASTA LÖYTYI IHMISEN PÄÄKALLON PALASIA, JOTKA OVAT ILMEISESTI PERÄISIN ALLA OLEVASTA RUUMISHAUDASTA. KUVA POHJOISLUOTEESTA.

F 40320
 KUVA 36 RUUDUISSA K-L 9 OLEVA RUUMISHAUTA, KUN PÄÄLLIMMÄINEN KIVEYS ON PALJASTETTU. HAUDAN RAJAT NÄKYVÄT JO SELVÄSTI YMPÄRISTÖÖN TUNNEMPIINA. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

F 40321
 KUVA 37 HAUDAN KAIVAMINEN SAMASSA VAIHEESSA KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA. MAATUNUTTA LUUTA NÄKYVÄ KELTAISINA LÄISKINÄ SUUNNILLEEN KUVAN KESKIOSASSA HAUDAN OIKEASSA LAIDASSA SEKÄ KOLMEN KIVEN RYHMÄN JUURELLA HAUDAN PÄÄSSÄ. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

F 40322
 KUVA 38 HAUTA SIINÄ VAIHEESSA, KUN SUURIN
 OSA KIVYKSESTÄ ON POISTETTU LUKUUNOTTA-
 MATTI ITÄPÄÄSSÄ OLEVAA SUURTEN KIVIEN RYH-
 MÄÄ. KIVIEN JUURELLA RUNSAASTI LUUTA. KUVA
 LÄNSILOUNAASTA.

F 40323
 KUVA 39 SAMASTA VAIHEESTA KUIN EDELLI-
 NEN. HAUDAN KUVA EDELLEEN SELVÄSTI NÄ-
 KYVISSÄ. KUVA LÄNSILOUNAASTA.

F 40324
 KUVA 40 LÄHIKUVA ITÄPÄÄSSÄ OLEVASTA KIVI-
 RYHMÄSTÄ. KUVA LÄNNESTÄ.

F 40325
 KUVA 41 SAMA VAIHE KUIN EDELLISESSÄ KU-
 VASSA. MAATUNEET LUUT NÄKKYVÄT KELTAI-
 SENA. KUVA LÄNNESTÄ.

MYNÄMÄKI FRANTTILANNUMMI

F 40326
KUVA 42 SAMAN HAUTA KUIN EDELLÄ, KUN TONEN
VAIHE KIVYKSESTÄ ON POISTETTU. HAUDAN PÄÄ-
DYSSÄ NÄKIVIEN KIVIEN JOUKOSTA LÖYTYI EDELLEEN
MAATUNBITA LUITA. KUVA LÄNSILOUNAASTA.

F 40327
KUVA 43 SAMAN VAIHE KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA,
MUTTA KUVATTU LÄHEMPÄÄ. KUVA LÄNNESTÄ.

F 40328
KUVA 44 SAMAN VAIHE KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA. KU-
VA LÄNSILOUNAASTA. KIVYKSEN OIKEASSA REUNASSA
NÄKYVÄSSÄ KÄÄRTÖESSÄ OLI HIEMAN PUUTA.

F 40329
KUVA 45 HAUTA SAMASSA VAIHEESSA KUIN EDEL-
LÄ. TUMMA SUORAKAITEEN MUOTOINEN HAUDAN KU-
VA EDELLEEN SELVÄSTI NÄKYVISSÄ. LUUT NÄKY-
VÄT Keltaisina LÄISKINÄ. ETUALALLA NÄKYVÄ RUOS-
TEEN VÄRINEN MÖYKKY ON KIVI. KUVA LÄNSILOUNAAS-
TA.

F 40330
 KUVA 46 MAUTA SIINÄ VAIHESSA, KUN KIVEYS ON JO
 KOIKONAAN POISTETTU. TUMMA ALUE ON ALKANUT PIE-
 NENTYÄ. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

F 40331
 KUVA 47 SAMAN VAIHE KUIN EDELLÄ. KESKEIÄ NÄKY-
 VÄN PIENEN KIVEN KOHDALTA LÖYTYI VEITSI. LUU NÄ-
 KYI Keltaisen LÄISKÄNÄ, SIITÄ ALASPÄIN OLI PIENI
 PALA PUUTA. KUVA LÄNSILÖUNAASTA.

F 40332 - 40336
 KUVA 48 YLEISKUVA KAIVOSALUEESTA JA FRANTTILANNUMMESTA KUN KAIVOS ON
 LOPPUVAINESSA. KUVA VASEMMASSA YLÄREUNASSA NÄKYVÄ KUMPARE ON VIELÄ
 TUTKIMATONTA KALMIUSTALUETTA, KUVA POHJOISLUOTTEESTA.